

MARTON GELLÉRT ERNŐ

**Koháry Péter (1564–1632)
Vázlat és források egy készülő életrajzhoz***

Édesanyámnak, 70. születésnapja alkalmából

Péter Koháry (1564–1632). Outline and sources for a biography in preparation. The aim of this article is to present an outline of Péter Koháry's life (1564–1632) and his correspondence, as well as other sources of his life and with the help of them to show his role in Habsburg–Ottoman diplomatic affairs and in the Hungarian military administration. More precisely, this article aims at summarising the main steps of his life and showing the partial results of the collection of his correspondence (e.g. elaboration of these letters and their quantitative analysis, the most important parts of Koháry's network of relations).

Keywords: Péter Koháry, Peace Treaty of Zsitvatorok (1606), Peace Treaty of Szőny (1627), territorial negotiations at Szécsény (1628), Habsburg–Ottoman diplomatic affairs, the Fifteen Years' War, the Thirty Years' War, quantitative analysis of a collection of an exchange of letters, Érsekújvár (Nové Zámky)

Jelen közlemény célja Koháry Péter életrajzának, valamint az életére, tevékenységére vonatkozó szakirodalomnak, továbbá a levelezésére vonatkozó adatoknak a vázaltszerű áttekintése. Koháry az alsóbb állami adminisztrációból vált a Magyar Királyság hűséges katonai és diplomáciai képviselőjévé. Az 1627. évi szőnyi béke, valamint az azt követő szécsé-

* A tanulmány az MTA–SZTE Oszmán-kori Kutatócsoport (Eötvös Loránd Kutatóhálózat) munkája keretében jött létre. A kutatást emellett az Innovációs és Technológiai Minisztérium támogatta a TKP2020 Tématerületi Kiválósági Program 2020 NKFIH-1279-2/2020 iktatószámú projekttel. A közlemény alapját képező kutatómunkához a Szegedi Tudományegyetem Interdiszciplináris Kiválósági Központja, a Középkori és Kora Újkori Magyar Történeti Tanszék, az MTA–SZTE Oszmán-kori Kutatócsoport (ELKH), valamint a Tempus Közalapítvány Államközi Ösztöndíja támogatásai is hozzájárultak. Köszönettel tartozom mindenképp Juhász Krisztinának és Tóth Hajnalkának a szövegek ellenőrzéséért és az értelmezési problémák megoldásában nyújtott segítségükért. Köszönettel tartozom témavezetőmnek, Varga Beátának, Papp Sándor kutatócsoport-vezetőnek hasznos tanácsaikért és folyamatos támogatásukért, valamint Juhász Krisztinának, Tóth Hajnalkának, Szabados Jánosnak, Brandl Gergelynek, Göncöl Csabának, Bara Péternek és Cora Zoltánnak az elmúlt évek alatt folytatott igen hasznos szakmai beszélgetéseikért, tanácsaikért, továbbá Kármán Gábornak, Szabó András Péternek és Szalma Istvánnak a Koháry család levéltári anyagát illető tájékoztatásért, segítségért és tanácsokért.

nyi tárgyalások kapcsán került kutatásaim homlokterébe, tevékenysége azonban nem korlátozódik csupán ezekre az eseményekre.

Koháry Péter Hont vármegye jegyzőjeként kezdi meg pályafutását, de rövidesen a tollat kardra cseréli, később pedig – mondhatni – egyszerre forgatja mindkettőt. Ahogy a címben szereplő időkeretből is látszik, életének egyik jelentős eseménye a tizenöt éves háború (1591/1593–1606) lesz.¹ Itt megtaláljuk nemcsak a harcmezőn, hanem a Bocskai-felkelést² lezáró bécsi béketárgyalások idején a Habsburg-oldal tárgyalófeleinek sorában is.³ A bécsi és a zsitvatoroki békéket (1606) követő, többé-kevésbé békésnek mondható időszakban, 1611 után Koháryt mint érsekújvári vicekapitányt és mint Dunáninneni kerületi és bányavidéki végvidéki főkapitány-helyettest látjuk, hivatalait haláláig betölti. A magas kort megérett vicekapitány életének zárófejezete a harmincéves háború időszakára tevődik.

Az imént felsorolt sarokpontok közül az 1606-os zsitvatoroki békét ki kell emelni. A 17. század elején megkötött béke egy viszonylagosan békés időszak kezdetét jelenti a Habsburg–oszmán viszony vonatkozásában. A Zsitva folyó torkolatánál aláírt béke a két birodalom kapcsolatában fordulópontnak tekintendő, hiszen ettől kezdve a két uralkodó egyenlő félként ismerte el egymást.⁴ De fordulópontként kell tekintenünk erre a békére abban a tekintetben is, hogy 1606-ban és az azt követő évtizedekben a Habsburg–oszmán béketárgyalások magyar területen, Esztergom és Komárom közelében zajlottak, ez alól kivétel csupán az 1615/16-os bécsi béke lesz.⁵ Ennek az időszaknak a béketárgyalásaiért magyar (Habsburg) részről a nádor, míg oszmán részről a budai pasa tartozott felelősséggel. A két birodalom (és azok közös végvidékei) közti diplomáciai viszony minőségi változását természetesen viszonylag prózai okok határozták meg a 17. század első felében. A Habsburgok figyelmét és katonai erejét 1618 és 1648 között a harmincéves háború kötötte le nyugaton, míg az Oszmán Birodalom az oszmán–safavida határvidékre, birodalmának keleti végeire kellett, hogy folyamatosan koncentráljon 1603-tól egészen 1639-ig. Nem meglepő tehát, hogy a két uralkodót ebben az időszakban közös érdek vezérelte: elkerülni a kétfrontos háborút, avagy – miként Arno Strohmeyer írja – a konfliktust egy harmadik hatalommal. Ahogy Strohmeyer összefoglalóan megfogalmazza, a konfliktusmenedzsment legfontosabb eszköze tehát a diplomácia volt.⁶

Koháry a fentebb említett katonai hivatalait 1611-től egészen 1632-ben bekövetkezett haláláig betöltötte. Annak ellenére, hogy a Habsburg–oszmán diplomáciatörténet egy jelentős időszakában viselte hivatalait, életének és levelezésének monografikus feldolgozása eleddig nem történt meg. Azok a munkák, amelyek említik Koháry Pétert, tartalmaznak néhány pontatlan és/vagy helytelen információt vele kapcsolatban – nemcsak a 19. század-

¹ A tizenöt éves háború vonatkozásában lásd Tóth 2000; Bagi 2011; Bagi 2015; Bagi 2017; Bagi 2018.

² A Bocskai-felkelés újabb szakirodalmára lásd Papp 2014; Juhász 2019 és Juhász 2012.

³ Komáromy 1911, 77; Reiszig 1906.

⁴ Brandl et al. 2018, 110; Marton 2021, 3–5 [kézirat].

⁵ E békeszerződések jellemzőinek és eltérő módszertani eszköztárának megfelelően Papp Sándor a Habsburg–oszmán békéket az alábbi 5 kategóriába sorolta: 1) a 15. század elejétől 1519-ig; 2) 1528–1540; 3) 1540-tól a tizenöt éves háború kitöréséig (1591/93); 4) 1606–1664; 5) 1664-től (a vasvári béke már az ötödik, utolsó kategóriához tartozik) 1791-ig, a zsisztovói békéig tart. Az egyes kategóriák jellemzőit részletesen lásd Papp 2018. A 4. periódus békéire részletesen lásd. uo., 91–92 és 95–99.

⁶ „[C]onflict with third powers.” Strohmeyer 2014, 486. E kérdéshez lásd még: Marton 2021, 3–5. Ezen időszak békéit lásd Papp 2018. Lásd még e témához újabban: Cervioğlu 2018.

ban íródott munkákra igaz ez, hanem néhány, napjainkban megjelentre is, amelyek azokat ismétlik, dacára annak, hogy az említett információk elérhetőek voltak azon munkák megjelenésekor. Ezen információk teszik indokolttá Koháry életének vázaltszerű, rövid áttekintését.

Koháry Péter 1564-ben született Léván, szülei Jákóffy Kata és Koháry Imre voltak.⁷ A pályafutását Hont vármegye jegyzőjeként kezdő Koháry a tizenöt éves háború kitörését követően harcolt Fülek (1593), majd Esztergom (1595) ostrománál,⁸ részt vett a mezőkeresztesi csatában (1596), később pedig Győr visszafoglalásában is (1598).⁹ Az 1606-os bécsi béketárgyalások idején a Habsburg-oldal tárgyalóbiztosaként vállalt szerepet.¹⁰ Ezt követően, 1608-ban tagja volt annak a küldöttségnek, amely Mátyás főherceg vezetésével visszahozta Prágából Magyarországra a Szent Koronát.¹¹

Ahogy fentebb említésre került, ezen események után, 1611-ben Koháry Pétert – Thurzó György nádor kifejezett kérése után – kinevezték érsekújvári vicekapitánynak és Dunáninneni kerületi és bányavidéki végvidéki főkapitány-helyettesnek.¹² Nem sokkal később, 1613-ban a vicegenerálist a magyar király követeként Báthory Gábor erdélyi fejedelemhez küldték tárgyalni. A magyar katonai adminisztrációban jelentős pozíciót betöltő Koháry 1616. február 15-én bárói rangot nyert. Báró Koháry Péter 1618-ban a komáromi béketárgyalások résztvevője volt, majd a következő évben Bethlen Gábor fogságába került, miután Érsekújvár őrsége kapitulált. 1621-ben nyerte csak vissza szabadságát. Koháry résztvevője lett az 1627-es szőnyi béketárgyalásoknak Cziráki Mózes tárgyalóbiztos halála után, Esterházy Miklós nádor javaslatára.¹³ (Esterházy a nádorra választása előtt Koháry közvetlen felettese volt.) A szőnyi tárgyalásokat követő szécsényi tárgyalások alkalmával is a tárgyalóbiztosok sorában találjuk, ezúttal mint a magyar delegáció vezetőjét.¹⁴

Néhány kérdés felvetődik Koháry Péter életrajzi adatainak vonatkozásában, hiszen számos bizonytalan, valamint tévesen (ámde minden bizonnyal jóhiszeműen) ismételt adatot találhatunk az életrajzában. Így például a történeti szakirodalomban eltérő információkat találhatunk feleségeinek nevét illetően, vagy akár a tekintetben, hogy ki is volt gyermekeinek az édesanyja, továbbá Koháry halálának idejét illetően is. Ezek az eltérő információk számos bizonytalanságot okozhatnak, így mindenképpen hasznosnak gondolom ezeknek a kérdéseknek a tisztázását.

Mindenekelőtt nézzük meg a Koháry halálának idejére vonatkozó kérdést! A 19. században Nagy Iván¹⁵ és Illésy János¹⁶ is érintette ezt a kérdés. Egybehangzóan az írták, hogy Koháry 1629-ig volt a történelem színpadán. Nem azt írták, hogy meghalt, csupán azt, hogy ezután nem áll rendelkezésre további adat róla. Arany Erzsébet 2010-ben – Illésy munkájá-

⁷ Koháry Imre (megh. 1575 előtt) Jákóffy Kata első férje volt. Jákóffy 1575 után Beniczky Ferenc felesége, 1579 után Onory Miklós felesége lett. Nagy 1857–1868, V, 286–288.

⁸ Komáromy 1911, 77.

⁹ Reiszig 1906.

¹⁰ Komáromy 1911, 77; Reiszig 1906.

¹¹ Komáromy 1911, 77.

¹² Komáromy azt írta, hogy Koháryt Érsekújvár kapitányává nevezték ki, de ez idő tájt Draskovich János volt a vár kapitánya (1611–1613). Komáromy 1911, 77; Pálffy 1997, 271.

¹³ Brandl et al. 2018, 120.

¹⁴ Stessel 1902^{1,2}; Marton 2019.

¹⁵ Nagy 1857–1868, VI, 288.

¹⁶ Illésy 1885.

ra alapozva – megismételte ezt.¹⁷ Szirácsik Éva 2017-ben megjelent gazdaságtörténeti munkájában, amely a Koháry-birtokok gazdálkodását vizsgálja, azt írja, hogy Koháry Péter 1564 és 1629 között élt. Jedlicska Pál 1910-ben közölt két dokumentumot az érsekújvári vicekapitány halálára vonatkozóan, amelyek közül az egyik 1632. május 6-án kelt, a másik egy nappal később. Előbbi levélben az áll, hogy Pálffytól szomorúan értesültek Koháry haláláról, s az Udvari Haditanács kéri, hogy tegyen javaslatot az utódlására. A másik levelet Izdenczy András jegyzi, aki Pálffy Pálnak írt egyebek mellett Koháry halálával kapcsolatban.¹⁸ Koháry Péter levelezését illetően az általam összeállított adatbázisban az utolsó, általa írt levél 1632. március 30-ra datálódik.¹⁹

A másik említett kérdéskör Koháry Péter feleségeit érinti, valamint azt, hogy ki is volt gyermekeinek az anyja. Illésy²⁰ és Nagy²¹ azt állítják, hogy Koháry felesége Kazy Borbála (Bora) volt. E munkákra alapozva Szirácsik Éva ugyanezt az állítást fogalmazza meg.²² Nagy Iván azt írja, hogy egy másik leszármazási táblában Balassa Borbála található mint Koháry felesége. Nagy azonban nem hisz ennek, minthogy a Balassák családfáján Balassa Judit található. (Balassa Judit valójában Koháry I István felesége volt, ennek az Istvánnak viszont Koháry Péter volt az apja.²³) Reiszig Ede levéltári forrásokra hivatkozva 1907-ben azt írja, hogy Balassa Borbála²⁴ Péternek volt a felesége, és véleménye szerint Borbála volt István anyja. Gróf Zichy István 1943-ban egy cikkben összefoglalta ezt a kérdést.²⁵ Leírja, hogy Zichy Ferenc 1803-ban a Koháry-Coburg család levéltárából a felmenőit illetően kért adatokat. Ennek keretében kapott egy levelet, amely 9 dokumentum másolatát tartalmazta, amelyek azt bizonyították, hogy Koháry Péter első felesége Vethle (vagy Wethle) Regina volt. Végül ezen iratokra, valamint Balassa Borbála 1637-ben és Koháry Péter 1626-ban kelt végrendeleteire hivatkozva azt a következtetést vonta le, hogy Vethle Regina volt Péter gyermekeinek (István I, Magdolna és Kata) anyja.

Ez a két fenti kérdés is jól mutatja, hogy a dolog bonyolultabb annál, semmint, hogy a 19. századi szakirodalom egy részére támaszkodva tegyünk megállapításokat. Koháry Péter életrajzát igen széles, forrásfeltáráson alapuló kutatómunka alapján kell összeállítani.

A Koháry életére vonatkozó szakirodalom igen szűk, e tekintetben az említett Illésy János, Nagy Iván, gróf Zichy István, Reiszig Ede említhető a 19–20. század vonatkozásában. Az elmúlt időszakban Arany Erzsébet, Szirácsik Éva és Komjáti Zoltán Igor foglalkozott a Koháry családdal – Szirácsik gazdaságtörténeti vonatkozásban,²⁶ Komjáti pedig Koháry II István tekintetében.²⁷

¹⁷ Arany 2009.

¹⁸ Jedlicska 1910, 103–104 (No. 198 és 199).

¹⁹ Pálffy István Koháry Péternek, Érsekújvár. ÖStA HHStA, Fa. Pálffy, Kt. 11., A. I., Lad V., Fasc. 1-4; Fasc. 3. Fr. 75.

²⁰ Illésy 1885, 50.

²¹ Nagy 1857–1868, VI, 289–290.

²² Szirácsik 2017, 25.

²³ Nagy 1857–1868, VI, 291.

²⁴ Gyarmati Balassa (Balassy) Borbála első férje Kaszaházi Joó János, míg a második Gregoróczy Péter volt.

²⁵ Zichy 1943.

²⁶ Szirácsik 2017.

²⁷ Komjáti 2016; Komjáti 2019.

A következő részben a Koháry Péterre vonatkozó forráskiadásokról és forrásokról szeretnék áttekintést adni. Levelezésének átfogó kiadása eddig nem történt meg, csupán néhány része – olyan forráskiadás, amely kifejezetten Koháry Péterre fókuszál, mindösszesen három jelent meg. Az egyik Komáromy András 1911-es kiadása,²⁸ amely Thurzó Györggyel folytatott levelezését közli, míg a másik kettő a jelen közlemény szerzője által gyűjtött, az Esterházyak által Kohárynak írott kiadatlan iratokat tartalmazza.²⁹ Itt érdemes még megemlíteni Stessel József munkáját a szécsényi tárgyalások vonatkozásában.³⁰ Stessel közül több, Koháry által írott levelet, amelyek a területvita idején keletkeztek, de nem közli Esterházy Miklós nádor azokra adott válaszait. Meg kell azonban jegyezni, hogy Stessel leírja, ezek az iratok a Koháry-Coburg család levéltárában vannak.³¹ A 15 Esterházy-levél tartalmazza az előbb említett, Stessel József által nem közölt nádori válaszfogalmazványokat is. Emellett a *Diplomáciai források a Magyar Királyság oszmán kapcsolatainak történetéhez (16–17. század)* című NKFI- (OTKA) pályázat keretében további 20, a Koháry-Coburg archívumban található dokumentum fog majd megjelenni 2021–2022-ben.³² Továbbá megjelenés alatt áll egy további tanulmányom mellékleteként két levél, amelyeket Ibrahim esztergomi bég írt Kohárynak a szőnyi béketárgyalásokat követő időszakban, a falvak adóztatásának és hovatarozásának tárgyában.³³ Ezen nagyobb gyűjtések mellett számos levelet találunk szétszórva, különböző kötetekben.³⁴

Az itt felsorolt forrásközlések ellenére, ahogyan arra fentebb utaltam, a források többsége egyelőre kiadatlan. Több mint 200 levél gyűlt már össze, a legtöbbet e sorok írója gyűjtötte.³⁵ Az összegyűjtött levelek az 1610 és 1632 közötti időszakot fedik le, Koháry özvegyének, Balassa Borbálának az esetében pedig annak haláláig, egészen 1637-ig elnyúlik a gyűjtés időintervalluma.³⁶ A kiadatlan leveleket magyarországi és külföldi levéltárakban találjuk.³⁷

²⁸ Komáromy 1911 (30 levelet tartalmaz).

²⁹ Marton 2020 (13 esetben Esterházy Miklós, 1 esetben Esterházy Pál a feladó.); Marton 2019.

³⁰ Stessel 1902^{1,2}.

³¹ Eredetiben: ŠA BB, Rodový archiv Koháry-Coburgov, Časť I, Listiny, korešpondencia a rôzne pisomnosti, nr. 40575., No. 861–913. Briefe an Peter Koháry 1616–1632. Mikrofilmen: MNL OL, X 1045 (Koháry család), mikrofilm No. 40575, No. C 1228, No. C 1229.

³² A projekt azonosító száma: 124178 (vezető kutató: Kármán Gábor). Ezen 20 levél mindegyike Mürteza budai pasa küldeménye, 18 esetben a címzett Koháry Péter, 2 esetben viszont Esterházy Pál nógrádi főkapitány. (A felsorolt dokumentumok átiratát és regesztáit a jelen közlemény szerzője készítette.)

³³ Marton 2021.

³⁴ Pázmány Péter, Esterházy Miklós, Rimay János, valamint a szőnyi békefolyamat vonatkozásában lásd Hanuy 1911, II, 213 (No. 684), 232 (No. 702); Marti 2013, 318–320 (No. 2); Salamon–Szalay 1870, 378–384, 391–393, 466–468; Jászay 1838, 195–197; Brandl et al. 2017, 165–168, 174–176 és 189; Eckhardt 1955, 427–428 (No. 111).

³⁵ E helyütt szeretnék köszönetet mondani kollégáimnak, Juhász Krisztinának, Szabados Jánosnak és Brandl Gergelynek, valamint Kármán Gábornak, akik több alkalommal is találtak számomra újabb és újabb kiadatlan Koháry-leveleket, s ezeket mindig önzetlenül a rendelkezésemre is bocsátják.

³⁶ ÖStA HHStA, Fa. Pálffy, Kt. 11., A. I., Lad V., Fasc. 1–4; Fasc. 3., Fr. 8, 78, 81, 83, 84.

³⁷ ELTE EKK; MNL OL; ÖStA HHStA; ÖStA (KA); ŠA BB.

Az összegyűjtött források adatait adatbázisba rögzítettem, amely adatbázis segítséget nyújt a leveles anyag kvantitatív elemzéséhez.³⁸ Ez az elemzés két módon is segítséget tud nyújtani. Hosszú távú célom Koháry Péter teljes levelezésének összegyűjtése és kiadása, rövid távon pedig abban a munkában nyújt segítséget, amely az 1627-es szőnyi békefolyamathoz, majd a szécsényi tárgyalásokhoz kapcsolódó leveles anyag kiadását célozza meg. Ezen utóbbi szűkebb időintervallum leveles anyaga a doktori disszertációm forrásbázisát is jelenti. Az elemzés lehetőséget ad a kapcsolathálók feltárására (kapcsolatok megléte vagy éppen azok hiánya egyaránt érdekes adalékként szolgálhat), vagy a tárgyalások intenzívebb szakaszaira is felhívhatja a figyelmünket.³⁹ A kvalitatív elemzés⁴⁰ a tárgyalási folyamat legfontosabb, legjelentősebb problémáira is rávilágíthat, de éppen így hasznos adalékokhoz juthatunk a békefolyamat szereplői között főnálló kapcsolatok minőségét illetően, például informális üzenetek vagy akár a levelek címzései, megszólításai vonatkozásában.⁴¹

Ezen rövid közlemény célja az eddigi részeredmények sommás közlése. Az elmúlt években a témában végzett kutatómunka és az annak nyomán készített publikációk, valamint ez a közlemény együttesen azt a célt szolgálják, hogy megmutassák, Koháry Péter élete és tevékenysége egyelőre „fehér folt” a 17. századi Habsburg–oszmán diplomáciatörténeti kutatásokban, leveles anyagának összegyűjtése és közlése, valamint ezek segítségével életrajzának teljes összeállítására igen fontos adalékokkal szolgálhatnak a két birodalom közös határvidékének mindennapos ügyeit (pl. rabok, adóztatás, falvak hovatarozása, rablások) illetően éppúgy, ahogy a fajsúlyosabb diplomáciai ügyeinek vonatkozásában is.

Bibliográfia

Levéltári források

ELTE EKK = Eötvös Loránd Tudományegyetem, Egyetemi Könyvtár és Kézirattár
MNL OL = Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, X 1045 (Koháry család), mikrofilm No. 40575, No. C 1228, No. C 1229.

ÖStA KA = Österreichisches Staatsarchiv, Kriegsarchiv

ÖStA HHStA = Österreichisches Staatsarchiv, Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Fa. Pálffy, Kt. 11., A. I., Lad V., Fasc. 1-4; Fasc. 3. Fr. 8, 75, 78, 81, 83, 84.

ŠA BB = Štátnj Archív v Banskej Bystrici

Kohary–Coburgovské archív, Rodový archív Koháry–Coburgov, Časť I, Listiny, korešpondencia a rôzne písomnosti, nr. 40575., No. 861–913. Briefe an Peter Koháry 1616–1632.

Kiadott források

Brandl et al. 2017 = Brandl, G. – Göncöl, Cs. – Juhász, K. – Marton, G. E. – Szabados, J.: Válogatott források az 1627. évi szőnyi békeszerződés történetéhez. *Lymbus* 15. 151–203.

Eckhardt 1955 = Eckhardt, S. (szerk.): *Rimay János összes művei*. Budapest.

³⁸ Az adatbázisról és a kvantitatív elemzésről részletesebben lásd Marton 2020; Marton 2021.

³⁹ Ilyen adatbázis-alapú elemzést kollégáimmal közösen is, de egyénileg is végzünk. Ezekre lásd Brandl et al. 2017, Brandl et al. 2018; Brandl et al. 2019; Juhász 2021.

⁴⁰ A kvalitatív elemzés lehetőségeiről részletesebben lásd Marton 2021.

⁴¹ Részletesen lásd Marton 2021.

- Hanuy 1911 = Hanuy, F.: *Pázmány Péter bibornok, esztergomi érsek, Magyarország prímaása összegyűjtött levelei*. I–II. Budapest.
- Jedlicska 1910 = Jedlicska, P. (szerk.): *Eredeti részek a gróf Pálffy-család okmánytárához 1401–1653 s gróf Pálffyak életrajzi vázlatai*. Budapest.
- Juhász 2019 = Juhász, K.: Forrás az 1605. évi korponai gyűlés történetéhez. In: „...*ugy irhassak, mint volt...*”. *Ünnepi tanulmányok a 65 esztendőös Tóth Sándor László Tiszteletére*. (Fontes et Libri 2.) Szerk. Bagi Z. P. Szeged. 150–171.
- Komáromy 1911 = Komáromy, A.: Koháry Péter érsekújvári kapitány levelei Thurzó György nádorhoz 1611–1616. *Hadtörténelmi Közlemények* 12. 77–109.
- Martí 2013 = Martí, T.: Pázmány Péter bíboros, esztergomi érsek nemzetközi és hazai kapcsolatrendszeréhez: három kiadatlan Pázmány-levél. In: *Pázmány nyomában. Tanulmányok Hargittay Emil tiszteletére*. Szerk. Ajkay A. – Bajáki R. Vác. 315–322.
- Marton 2019 = Marton, G. E.: On the Question of the Negotiations Between the Habsburgs and the Ottomans at Szécsény and Buda (1628) through Palatine Miklós Esterházy's Letter to the Head of the Hungarian Negotiators. *Rocznik Przemyski* 55/1, *Historia* 22. 79–91.
- Marton 2020 = Marton, G. E.: „Az mint Isten tudnunk adja, oltalmazzuk vérünkkel is szegény hazánknak bástyáját...” Magyar nyelvű Esterházy-levelek a Koháry-Coburg család levéltárából. *Aetas* 35/3. 126–150.
- Salamon–Szalay 1870 = Salamon, F. – Szalay, L.: *Galánthai Gróf Eszterházy Miklós. Magyarország nádora. III. (1627–1629)*. Pest.
- Stessel 1902^{1, 2} = Stessel, J.: Adatok az 1628. évi szécsényi alkudozás történetéhez. I–II. *Magyar Történelmi Tár*, 3. 430–452 és 481–510.
- Wolf 2012 = Wolf, A.: The Ebstorf *Mappamundi* and Gervase of Tilbury. The Controversy Revisited. *Imago Mundi* 64/1. 1–27.

Szakirodalom

- Arany 2009 = Arany, E.: A Koháry család felsőmagyarországi uradalmi építkezéseiről, különös tekintettel a hontszentantali Koháry-Coburg kastély 18. századi építéstörténetére. In: *Ars Perennis. Fiatal művészettörténészek II. konferenciája*. Szerk. Tüskés A. Budapest. 97–102.
- Bagi 2011 = Bagi, Z. P.: *A császári-királyi mezei hadsereg a tizenöt éves háborúban. Hadszervezet, érdekvérvényesítés, reformkísérletek*. Budapest.
- Bagi 2015 = Bagi, Z. P.: The Life of Soldiers during the Long Turkish War (1593–1606). *Hungarian Historical Review* 4/2. 384–417.
- Bagi 2017 = Bagi, Z. P.: The Organization of the Imperial Army in the Fifteen Years['] War. *Chronica* 15. 168–180.
- Bagi 2018 = Bagi, Z. P.: *Stories of the Long Turkish War*. Riga.
- Brandl et al. 2018 = Brandl, G. – Göncöl, Cs. – Juhász, K. – Marton, G. E. – Szabados, J.: Kommunikáció és híráramlás. A Habsburg-oldal tárgyalási stratégiája az 1627. évi szőnyi békekötés során. *Aetas* 33/4. 108–124.
- Brandl et al. 2019 = Brandl, G. – Göncöl, Cs. – Juhász, K. – Marton, G. E. – Szabados, J.: Kommunikation und Nachrichtenaustausch – Verhandlungsstrategie der habsburgischen Seite bei der Friedensverhandlung von Szőny 1627. *Chronica* 19. 113–140.

- Cervioğlu 2018 = Cervioğlu, M. H.: Ottoman Foreign Policy During the Thirty Years War. *Turcica* 49. 195–235.
- Illésy 1885 = Illésy, J.: *Gróf Koháry István élete és munkái*. Karcag.
- Jászay 1838 = Jászay, P.: A' szőnyi béke. 1627. *Tudománytár, Értekezések* 4. 167–274.
- Juhász 2012 = Juhász, K.: Bocskai István erdélyi országgyűlései. *Belvedere Meridionale* 24/3. 6–16.
- Juhász 2021 = Juhász, K.: Ego-network of István Bocskai in the light of his Correspondence (1576-1598). *Prace Historyczne* 148/4 [megjelenés alatt]
- Komjáti 2016 = Komjáti, Z. I.: Koháry István füleki főkapitány és a „törökös” hírek (1667–1682): Adalékok a magyarországi híráramlás és hírközlés 17. századi történetéhez. *Neograd* 39. 7–30.
- Komjáti 2019 = Komjáti, Z. I.: *Állandó tüztől övezve: A füleki végvár hadtörténete Koháry II. István főkapitányságának idején (1667–1682)*. Fülek.
- Marton 2021 = Marton, G. E.: A Dissertation in Preparation – Structure, Methodology, Approach and Content. The Peace Treaty of Szőny (1627) and Its Subsequent Territorial Negotiations (1628–1629) in Light of Péter Koháry's Correspondence. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai. Historia* [megjelenés alatt].
- Nagy 1857–1868 = Nagy, I.: *Magyarország családai czimerekkel es nemzedékrendi táblákkal*. I–XIII, Pest.
- Pálffy 1997 = Pálffy, G.: Kerületi és végvidéki főkapitányok és főkapitány-helyettesek Magyarországon a 16–17. században. *Történelmi Szemle* 39/2. 257–288.
- Papp 2014 = Papp, S.: *Török szövetség – Habsburg kiegyezés. A Bocskai-felkelés történetéhez*. Budapest.
- Papp 2018 = Papp, S.: Az Oszmán Birodalom, a Magyar Királyság és a Habsburg Monarchia kapcsolattörténete a békekötések tükrében (Vázlat és adatbázis). *Aetas* 33/4. 86–99.
- Reiszig 1906 = ifj. dr. Reiszig Ede: *A Koháryak (Richter Ede adatainak felhasználásával)*. In: Magyarország vármegyéi és városai. Hont vármegye és Selmeczbánya sz. kir. város. Főszerk. Borovszky S. Budapest. 454–477.
- Strohmeier 2014 = Strohmeier, A.: The Theatrical Performance of Peace. Entries of Habsburg Grand Embassies in Constantinople (17th–19th Centuries). In: *New Trends in Ottoman Studies. Papers Presented at the 20th CIÉPO Symposium Rethymno, 27 June – 1 July 2012*. Ed. Sariyannis M. Rethymno. 486–494.
- Szirácsik 2017 = Szirácsik, É.: *Gazdálkodás a Koháryak Nógrád vármegyei központú birtokain (1647–1731)*. Budapest.
- Tóth 2000 = Tóth, S. L.: *A mezőkeresztesi csata és a tizenöt éves háború*. Szeged.
- Zichy 1943 = I. Zichy, I., gróf: Ki volt Koháry Péter gyermekeinek édesanyja? *Turul* 57/3–4. 81–82.